

РОЗДІЛ V

ФІНАНСИ, ГРОШІ ТА КРЕДИТ

UDC 336.144

Holovachko Vasyl' Mykhaylovych,
Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Department of Accounting and Taxation and Marketing,
Bobalik Kateryna Olehivna,
a student of
Mukachevo State University

LOCAL TAXES AS A SOURCE OF FILLING THE LOCAL BUDGET IN THE CONDITIONS OF DECENTRALIZATION

Active policy of the state in the sphere of budgetary decentralization, in the context of the formation of incomes of local budgets in Ukraine, gave its first positive results. It has been established that the first year of introduction of budgetary decentralization had a positive impact on the volume of revenue generation of local budgets, which created the basis for full financial independence of the latter. In the course of theoretical research, general scientific methods have been applied. The analysis of actual incomes of the general fund of local budgets and dynamics of volumes of gross national product (nominal) as a whole and per capita has been carried out. It has been established that due to the innovations in the Tax Code in terms of changing the list of local taxes and fees, as well as approaches to their administration, budgetary decentralization in the first year of implementation significantly increased the financial viability of local budgets. It has been determined that budgetary decentralization increased the powers of local authorities, influencing the revenue base of local budgets, ensured not only independence in the financial area, but also created conditions for the further development of administrative and territorial units through the prism of introducing incentives for the growth of social and economic indicators ensuring well-being of territorial communities. Although this topic is not new, but its practical value does not cease to decrease. Unfortunately, due to mismanagement and significant corruption, the introduction of decentralization has not been given all the opportunities for the development of regions that we can observe in European countries where there is a significant experience of local policy. The directions of further increase of local budgets incomes by introducing transparent steps in the context of budgetary decentralization, fiscal liberalization and transfer policy have been outlined. The scientific novelty of the research is that budgetary decentralization has its first results, so there is a need to study and analyze the first results, ways to improve indicators. In further studies, the effectiveness and appropriateness of certain types of local taxes will be analyzed, as well as methods for more efficient distribution of taxes in the field.

Key words: *local budgets, incomes and expenditures of local budgets, tax revenues, non-tax revenues, income from capital transactions, interbudgetary transfers.*

INTRODUCTION

The problem. In today's conditions, the problem of developing an effective mechanism of tax regulation and defining new principles for the formation of local budgets, and a clear delineation of functions and powers of all levels of government is acute. The issue of administering local taxes, which will be distributed and reallocated to finance social infrastructure, mass media and other city needs, is currently relevant.

Analysis of recent research and publications. The issue of local budgets in modern literature is being paid more and more attention. Among the national authors one can identify the works of such economists as V.

Demyanyshyn [1], O. Kyrylenko [2], D. Kovalevych [3], S. Nadal [4], Ya. Rudenko [7], and others. Despite the rather thorough coverage of this problem in the scientific literature, some issues of the development of local taxes require further research.

Purpose of the article (statement of the task). The main objective of the article is to generalize the issue of fiscal decentralization in Ukraine, to distinguish its positive and negative consequences in the context of the impact on local budget revenues and to determine the prospects for its further implementation, taking into account the obstacles in terms of changing priorities in the reform of local self-government.

RESEARCH RESULTS

In the context of decentralization of the budgetary system of Ukraine, the issue of financial decentralization comes to the fore, as this is one of the fundamental conditions for the independence and viability of local authorities: the decentralization of decision-making processes increases the opportunities for local authorities to participate in the development of the territory under its control; fiscal decentralization contributes to the effective provision of public services by carefully coordinating the costs of government with local taxes and preferences.

According to the Institute of Social and Economic Research, local budget revenues, if compared with 2016, increased by 24,3%. The growth rates of local budget revenues ranged from 8,4% in Donetsk to 32,8% in Poltava oblasts. Regions also differed in the dynamics of their own revenues from 14,6% in Luhansk to 55,3% in Lviv oblasts.

In 2015, 794 village, town and city councils, which included 2015 settlements, voluntarily united in 159 territorial communities (hereinafter referred to as UTC). All united territorial communities, in which elections were held on October 25, 2015, entered into direct intergovernmental fiscal relations with the state budget in 2016 and received basic (reverse) grants, educational and medical subventions. Also, in the state budget for 2016, a subvention from the state budget for the formation of the infrastructure of the united territorial communities in the

total amount of 1,0 bln UAH was foreseen for the UTC. The subvention was provided for the creation, modernization of the infrastructure of a united territorial community and could be used for new construction, etc. Budget decentralization should contribute to local budget revenues, as it is the main leitmotif of this reform.

In the context of the research, it should be emphasized that the first year of decentralization in terms of the formation of local budget revenues is characterized by the transfer from the state budget to local budgets:

- 10% of the corporate profit tax;
- 100% of the state duty;
- 100% of the fee for the provision of administrative services;
- 80% of the environmental tax;
- from new payments:
- 5% of the excise tax;
- 25% of the fee for subsoil;
- property tax (commercial real estate, passenger cars with engine capacity of more than 3 thousand cubic centimeters);
- single tax;
- tax on profit of utility companies, local taxes and taxes, which increases the financial independence of local self-government bodies.

Therefore, it is worth analyzing the effectiveness of fiscal decentralization by comparing the performance indicators of local budget revenues in 2015-2016 (Table 1).

Table 1

Actual revenues of the general fund of local budgets in the Transcarpathian region for 2015 and 2016

Indexes	2015 p.		2016 p.	
	Funds, mln. UAH	Share, %	Funds, mln. UAH	Share, %
Income	5600		6500	
Own resources	1800		2800	
Basic grant	467	8	439	7
Single tax	197	4	296	5
Fee for land	126	2	225	4
Excise tax	324	6	481	7
Income tax	972	17	1514	23
Educational subvention	1884	34	18873	29
Medical subvention	1430	26	1376	21
Other taxes and fees	173	3	243	4

Source: [5]

In 2016, local budget revenues grew by 1,5 times (1 billion UAH) compared to 2015 (from 1.8 billion UAH to 2,8 billion UAH). On 01.01.2017, the balances of the general fund of local budgets (on the treasury account) amounted to 609 million UAH. [5]. Such an increase is possible due to an increase in tax revenues by raising rates and expanding the tax base in terms of a single tax and personal income tax, optimizing intergovernmental transfers through the transfer from the state budget to a subvention from the state budget to local budgets for the formation of the infrastructure of the united territorial communities – 1 billion UAH and the State Fund for Regional Development, the amount of which is set at 3 bln UAH, savings on the payment of salaries to employees of the public sector due to cancellation of deductions of 3.6% for workers and 6.1% for local self-government officials and state employees.

The increase of local budget revenues in Ukraine in

2015 makes it possible to ascertain the significant expansion of financial capacities of local self-government bodies, which makes it possible to fulfill social and economic tasks and enables to lay the foundations of financial self-sufficiency for territorial communities. Taking into account such positive prospects, let's analyze the trends of the budget revenues of the Transcarpathian region, taking into account the growth rates of incomes. Transcarpathian region has a low level of social and economic development. We will determine the causes and consequences of these inconsistencies. In the context of the abovementioned let's consider the features of the formation and implementation of the revenue part of the budget for 2015-2016 (Table 1). Formed budget revenues of the Transcarpathian region (including intergovernmental transfers) for 2016 amounted to 6,500 million UAH, which is 8,6%, or 900 million UAH more than the corresponding indicator of the previous year. This trend clearly illustrates

the positive aspects of decentralization, despite economic instability against the backdrop of political discrepancies in the country as a whole [5].

Dynamics of implementation of the budget for the general fund revenues for 2015-2016. It should be emphasized that such growth was possible due to the innovations of the Tax Code in terms of changing the list of local taxes and fees and approaches to their administration, in particular:

- the tax base for real estate has been expanded by including non-residential real estate objects;
- a transport tax (from cars up to 5 years old and engine cylinders of more than 3000 cubic cm) is introduced;
- the excise tax on sales through the retail chain of alcoholic beverages, tobacco products and fuel at a rate of 2% to 5% of their value, including VAT, has been established;
- full payment from the state budget to local budgets for the provision of administrative services and state fees;
- the share of enrollment into the local budgets of ecological tax increased from 35% to 80%; a significant part of the income of the Income tax is secured by local budgets;
- transfer of the single tax from the special to the general fund of local budgets.

Let's consider the features of the budget revenues formation of the Transcarpathian region for each of the funds. Accordingly, the general fund in 2016 overfulfilled the budget by 13,8% compared with 2015. The general fund increase is due to a change in the legislation on tax revenues – an increase in the volume of concentration of personal income tax in the local budget at 1,1 time in 2015 compared to 2014, the receipt of excise tax from the sale by retail trade entities of excisable goods in the amount of UAH 481 million. – increase in the volume of local taxes and fees with respect to the expansion of the tax base for

real estate tax – proceeds in the amount of 225 million hryvnas., crediting of the single tax to the general fund of local budgets is 296 million UAH; for non-tax revenues – this is the receipt in full of the fees for the provision of administrative services to local budgets, which entailed its growth by 5.1 times in 2015 as compared to 2014 and the state duty – 42,2 times in the same period, which is a positive factor in the growth of the budget revenue base [5]. Instead, revenues from property and entrepreneurship show a tendency to decrease by 3 times, which is an objective indicator of national economic realities, which leads to the closure of a number of business entities and the termination of their activities. As a result of this situation, the budget loses money from this source of revenue, which in general leads to a complication of financing of budget expenditures. It should also be said about the full change of the transfer policy in 2015, which could not affect the structure of the revenue part of local budgets in general. However, the cancellation of the equalization grant and the introduction of a basic grant (transfer from the state budget to local budgets) and reverse subsidies (from local budgets to the state budget) with a view to horizontal alignment of the taxability of the territories, as well as the introduction of new types of subventions - educational, medical, for the training of workers (the amount of which is approved by the state budget separately for each local budget) did not cause a significant loss of financial resources by local authorities. Accordingly, it can be stated that the planned general budget revenues are exceeded, which convincingly testifies to the positive results of budget decentralization in the context of the acquisition of financial autonomy by local self-government bodies, which creates opportunities for further development of the Transcarpathian region ensuring the welfare of the territorial community.

Significant influence on the decentralization process is carried out by the dynamics of the main macroeconomic indicator – GDP (Table 2)

Table 2

Dynamics of GDP (nominal) volumes in general and per capita in Ukraine during 2012-2015

Indicators	2012	2013	Deviations		2014	Deviations		2015	Deviations	
			(+)	(%)		(+)	(%)		(+)	(%)
GDP, million UAH	1408889	1454931	+46042	+3,3	1566728	+111797	+7,7	1979458	+412730	+26,3
GDP, million dollars USD	175781	183310	+7529	+4,3	131805	-51505	-28,1	82477	-49328	-37,4
GDP per capita, UAH	30912,5	31988,7	+1076,2	+3,5	35834	3845	+12	46210	+10376	+29
GDP per capita, USD	3856	4030	+173,5	+4,5	3014,6	-1015,7	-25	1925	-1090	-36

Source: [4]

Data of table 2 convincingly show a decline in GDP especially in 2014, the results of which are the lowest indicators due to negative factors in the world, the decline in national exports and the drop in world prices for key export positions, the curtailment of financial and economic activity of enterprises in the real sector of the economy, the crisis in the banking sector. 2015 is characterized by a similar tendency to reduce GDP compared with 2014, the

fall is 10%, which is a rather optimistic indicator, taking into account national realities..

The indicator of budget revenues of communities itself is not an instant indicator of recovery of economic growth. In 2016, the local budget revenues were influenced by four main factors:

- inflation – 12,4%. This, in general sense, is the amount at which the tax base has increased for those taxes

that depend on the final price for the consumer. For community budgets this directly means larger receipts of a 5 percent excise tax, a single tax on turnover. And also indirectly – due to the growth of revenues of national taxes and fees and the corresponding opportunity to increase the volume of subsidies and subventions from the state budget. And a completely indirect effect - because of the gradual increase in wages in connection with rising prices.

- the growth of nominal wages - by 22,5%. That is, the base of taxation of personal income tax has increased. Most of this tax remains at the local level (60% – to rayon budgets, budgets of cities of oblast significance and united communities and 15% to regional budgets). As a result, the Income tax formed in 2016 46,3% of its own revenues of local budgets

- direct state support (transfers). In 2016, regions, districts and communities received 195,4 billion UAH subsidies and subventions (by 21 billion UAH more than in 2015). In 2017, the Government planned additional plus 55 billion UAH transfers. As a result, although local budgets' own revenues are growing, on average, 53 copecs from each last year's hryvnia are received from the state.

- fiscal decentralization. In simple words, this means that the Government has decided (supported by the Verkhovna Rada) that local budgets will retain a higher percentage of tax funds mobilized in a certain area.

The further introduction of decentralization policy should become an effective factor in stabilizing the social and economic situation, breaking the financial crisis, overcoming contradictions between different levels of government, organizing relations between the center, regions and territorial communities on the principles of the division of responsibilities and competences, as well as on partnerships in the area of providing citizens of Ukraine with state and local benefits, and to increase the efficiency of using budget funds at all levels of government. The implementation of budget decentralization should be based on administrative and territorial reform in Ukraine and a new ideology of public administration, which defines the main content of the activities of state authorities and local

self-government.

CONCLUSIONS AND PERSPECTIVES FOR FURTHER STUDIES

Analysis of local budget revenues after several years of decentralization has given grounds for recognizing this policy as a positive factor in local self-government, as local budgets have increased the revenue base, optimized the expenditure part that created the conditions for full self-financing of local self-government and the development of each territorial community. An increase in local budget revenues can be achieved by:

- inclusion in the full amount of personal income tax revenues to local budgets;

- introduction of transparent procedures for the sale and lease of land through appropriate auctions in order to increase land tax revenues and ensure control over this process by the territorial community;

- strengthening the control over objects of the taxation on real estate;

- the prevention of the abolition of certain subventions from the state budget to local budgets and the transfer of the financial burden to local self-government bodies that do not have adequate financial capacity;

- liberalization of the state control over the movement of funds of local self-government bodies, which are on the accounts with the State Treasury, in terms of eliminating the norm regarding the inability to use own revenues in case of non-fulfillment of the consolidated budget revenues of Ukraine;

- creation of real financial incentives for the association of territorial communities in order to increase the financial self-sufficiency of the regions.

The realization of these measures will enable to expand the revenue side of local budgets, neutralize the negative tendencies of the adopted legislative acts, not allowing the achievements of the first year of budget decentralization to be subjected to selective reforms for reasons of political expediency.

REFERENCES

1. Дем'янишин, В. Г. Теоретична концептуалізація і практична реалізація бюджетної доктрини України: моногр. / В. Г. Дем'янишин. – Тернопіль: ТНЕУ, 2008. – 496 с.
2. Кириленко, О. П. Дохідна база місцевих бюджетів в умовах реформування бюджетної та податкової системи / О. П. Кириленко // Методологічні проблеми фінансової теорії та практики в умовах проведення системних реформ: матеріали наук. конф. проф.-викл. складу. – Тернопіль: Вектор, 2011. – С. 6-10.
3. Ковалевич, Д. А. Основні засади планування та виконання місцевих бюджетів / Д. А. Ковалевич, В. І. Рошило // Економіка. – 2013. – № 21. – С. 168-171.
4. Надал С. Доходи місцевих бюджетів у контексті децентралізації в Україні / С. Надал, Н. Спасів // Вісник Тернопільського національного економічного університету. – 2016. – Вип. 2. – С. 102-112.
5. Офіційний сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua>.
6. Офіційний сайт децентралізації влади [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://decentralization.gov.ua>.
7. Руденко, Я. П. Місцеві бюджети як фінансова база місцевого самоврядування / Я. П. Руденко // Економічні науки. – 2013. – № 4. – С. 399-414.
8. Юрій, С. І. Розвиток бюджетного процесу в умовах економічних перетворень: моногр. / С. І. Юрій, В. Г. Дем'янишин, О. П. Кириленко [та ін.]; за ред. С. І. Юрія, В. Г. Дем'янишина. – К.: Кондор, 2012. – 376 с.

REFERENCES

1. Demyanyshyn, V. G. (2008). Theoretical conceptualization and practical implementation of the budget doctrine of Ukraine. Ternopil: TNEU.
2. Kyrylenko, O. P. (2011). The income base of local budgets in the conditions of reforming the budget and tax system. Methodological problems of financial theory and practice in conditions of system reforms: materials of scient. conf. of prof. Ternopil: Vector.
3. Kovalevych, D. A. (2013). The Basic Principles of Planning and Implementation of Local Budgets. Economics, 21, 168-171.
4. Spasiv, N. Ya. (2016). Local Budget Revenues in the Context of Decentralization in Ukraine. Bulletin of the Ternopil National Economic University. Ternopil: TNEU, 2, 102-112.
5. Official site of the State Treasury Service of Ukraine. Retrieved from <http://www.treasury.gov.ua>.
6. Official website for the decentralization of power. Retrieved from <http://decentralization.gov.ua>.
7. Rudenko, Ya.P. (2013). Local budgets as a financial base of local self-government. Economic sciences, 4, 399-414.
8. Yuriy, S. I. (2012). Development of the budget process in the conditions of economic transformations. Kyiv : Condor.

Головачко Василь Михайлович, Бобалік Катерина Олегівна. МІСЦЕВІ ПОДАТКИ ЯК ДЖЕРЕЛО НАПОВНЕННЯ МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Активна політика держави у сфері бюджетної децентралізації в контексті формування доходів місцевих бюджетів України дала свої перші позитивні результати. Встановлено, що перший рік впровадження бюджетної децентралізації позитивно позначився на обсягах формування доходів місцевих бюджетів, що створило підвалини для повної фінансової самостійності останніх. У ході теоретичних досліджень були застосовані загальнонаукові методи. Проводився аналіз фактичних доходів загального фонду місцевих бюджетів та динаміка обсягів ВВП (номінального) загалом та на одну особу. Встановлено, що завдяки новаціям у Податковому кодексі в частині зміни переліку місцевих податків і зборів та підходів до їх адміністрування, бюджетна децентралізація в перший рік реалізації значно посилала фінансову спроможність місцевих бюджетів. Визначено, що бюджетна децентралізація уможливила розширення повноважень місцевих органів влади, вплинувши на дохідну базу місцевих бюджетів, забезпечила не тільки самостійність у фінансовій площині, а й створила умови для подальшого розвитку адміністративно-територіальних одиниць крізь призму запровадження стимулів для зростання соціально-економічних індикаторів і забезпечення добробуту територіальних громад. Хоча дана тема є не новою, але її практична цінність не перестає спадати. На жаль, через невміле керівництво, значну корупцію, впровадження децентралізації не дало всіх тих можливостей для розвитку регіонів які ми можемо спостерігати в європейських країнах, де є значний досвід політики на місцях. Виокремлено напрями подальшого нарощування доходів місцевих бюджетів шляхом запровадження прозорок кроків у контексті бюджетної децентралізації, фіскальної лібералізації та трансфертної політики. Наукова новизна дослідження полягає в тому, що бюджетна децентралізація має свої перші результати, тому є потреба в вивченні та аналізі перших результатів, шляхів покращення показників. У подальших дослідженнях буде проаналізовано ефективність та доцільність окремих видів місцевих податків, а також розібрано методи більш ефективного розподілу податків на місцях.

Ключові слова: місцеві бюджети, доходи та видатки місцевих бюджетів, податкові надходження, неподаткові надходження, доходи від операцій з капіталом, міжбюджетні трансферти.

Головачко Василий Михайлович, Бобалик Екатерина Олеговна. МЕСТНЫЕ НАЛОГИ КАК ИСТОЧНИК НАПОЛНЕНИЯ МЕСТНОГО БЮДЖЕТА В УСЛОВИЯХ ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИИ

Активная политика государства в сфере бюджетной децентрализации, в контексте формирования доходов местных бюджетов Украины дала свои первые положительные результаты. Установлено, что первый год внедрения бюджетной децентрализации положительно сказался на объемах формирования доходов местных бюджетов, что создало основу для полной финансовой самостоятельности последних. В ходе теоретических исследований были применены общенаучные методы. Проводился анализ фактических доходов общего фонда местных бюджетов и динамика объемов ВВП (номинального) в целом и на душу населения. Установлено, что благодаря новациям в Налоговом кодексе в части изменения перечня местных налогов и сборов, а также подходов к их администрированию, бюджетная децентрализация в первый год реализации значительно усилила финансовую состоятельность местных бюджетов. Определено, что бюджетная децентрализация сделала расширение полномочий местных органов власти, повлияв на доходную базу местных бюджетов, обеспечила не только самостоятельность в финансовой плоскости, но и создала условия для дальнейшего развития административно-территориальных единиц сквозь призму введения стимулов для роста социально-экономических индикаторов и обеспечения благосостояния территориальных общин. Хотя данная тема не нова, но ее практическая ценность не перестает уменьшаться. К сожалению, из-за неумелого руководства и значительной коррупции, внедрение децентрализации не дало всех возможностей для развития регионов которые мы можем наблюдать в европейских странах, где есть значительный опыт политики на местах. Выделены направления дальнейшего наращивания доходов местных бюджетов путем внедрения прозрачных

шагов в контексте бюджетной децентрализации, фискальной либерализации и трансфертной политики. Научная новизна исследования заключается в том, что бюджетная децентрализация имеет свои первые результаты, поэтому есть необходимость в изучении и анализе первых результатов, путей улучшения показателей. В дальнейших исследованиях будет проанализирована эффективность и целесообразность отдельных видов местных налогов, а также разобраны методы более эффективного распределения налогов на местах.

Ключевые слова: местные бюджеты, доходы и расходы местных бюджетов, налоговые поступления, неналоговые поступления, доходы от операций с капиталом, межбюджетные трансферты.

Одержано 12.10.2017 р.

УДК 338:332.12

Ігнатишин Марія Василівна,
к.е.н., доцент кафедри фінансів,
Ігнатишин Микола Іванович,
к.т.н., доцент кафедри машинобудування,
природничих дисциплін та інформаційних технологій,
Мукачівський державний університет

ПРОГНОЗУВАННЯ ПОКАЗНИКІВ СУБСУДИВАННЯ НА ОСНОВІ АНАЛІЗУ РЯДІВ ДИНАМІКИ

Економічні реформи, які відбувалися в системі соціального захисту, призвели до глобального перерозподілу національного багатства й доходів населення, а безсистемні соціальні заходи не мали відчутного ефекту та істотно не вплинули на масштаби бідності в Україні. Стаття присвячена актуальній проблемі щодо соціального захисту населення та засвідчує міжгалузевий характер досліджуваної проблеми. Соціальний захист – невід’ємна складова політики держави, відповідальної за добробут, розвиток і безпеку своїх громадян. Це той чинник, від ефективності якого залежить цивілізаційний розвиток будь-якого суспільства. Одним із видів соціальної допомоги є субсидії. Субсидії – це ефективний інструмент для безкоштовної адресної допомоги населенню від держави, який дозволяє спрямувати її тим українським сім’ям, які дійсно потребують допомогу. Метою статті є прогнозування показників субсидування на основі аналізу їх динамічних рядів та чинників впливу на них. З метою прогнозування росту субсидій у Закарпатській області на ЖКП проведено аналіз динаміки призначених субсидій з 2012 по 2016 роки, який здійснено на основі апарату математичної статистики. Наукова новизна полягає в тому, що здійснено порівняння різних за характером та розмірністю динамічних рядів шляхом представлення їх безрозмірними індексами, що дозволило виявити взаємозв’язок та співвідношення між динамікою кількості сімей, що отримали субсидії, сумою субсидій в гривнях, у доларовому еквіваленті та вартістю споживчого кошика. Застосований лінійний тренд дав можливість оцінити темпи зростання досліджуваних показників, а параболічний тренд, – спрогнозувати їх розмір з певним рівнем достовірності у наступні роки. Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що вони можуть бути використані при прийнятті управлінських рішень та розробці заходів з метою підвищення якості соціальної допомоги. Дана тематика має перспективу дослідження з напрямку удосконалення фінансового механізму державного управління щодо забезпечення населення соціальними послугами.

Ключові слова: соціальний захист, субсидії, соціальна допомога, лінійний тренд, параболічний тренд, достовірність апроксимації, індекс.

ВСТУП

Сучасний стан і проблеми, які накопичилися у сфері соціального захисту населення України, обумовлюють необхідність перегляду підходів до механізмів державного управління соціальним захистом. Актуальною залишається спрямованість теорії та практики державного управління на реформування складових системи соціального захисту, що потребує наукового обґрунтування та практичного впровадження сучасних методів управління. Державна політика має бути побудована таким чином, щоб

концентрувати зусилля органів державної влади на розв’язання протиріч і усунення невідповідностей між фактичними потребами населення в соціальному захисті і соціальних послугах та реальними можливостями держави в задоволенні конституційних соціальних прав громадян..

Постановка проблеми. Нині перед державою гостро постає питання щодо виконання своїх соціальних зобов’язань перед громадянами. Критична ситуація у соціальній сфері, викликана хронічними невплатами заробітної плати, пенсій, соціальних допомог, породжує у суспільстві зневіру. Тому,